Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/1754

24.6.2024

EUROOPAN UNIONIN JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN SEKÄ ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN VÄLISEN KAUPPA- JA YHTEISTYÖSOPIMUKSEN 8 ARTIKLAN 1 KOHDAN P ALAKOHDALLA PERUSTETUN SOSIAALITURVAN YHTEENSOVITTAMISTA KÄSITTELEVÄN ERITYISKOMITEAN SUOSITUS N:o 1/2024,

annettu 5 päivänä kesäkuuta 2024,

kauppa- ja yhteistyösopimuksen sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan, jäljempänä ’pöytäkirja’, täytäntöönpanoa koskevista lisäohjeista, jotka koskevat toimivaltaisen valtion ulkopuolella tilapäisesti työskenteleviin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavaa lainsäädäntöä koskevan pöytäkirjan SSC.11 artiklan tulkintaa [2024/1754]

SOSIAALITURVAN YHTEENSOVITTAMISTA KÄSITTELEVÄ ERITYISKOMITEA, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen ([1]), jäljempänä ’kauppa- ja yhteistyösopimus’, ja erityisesti sen pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevan SSCI.74 artiklan,

ottaa huomioon pöytäkirjan SSC.11 artiklan,

ottaa huomioon pöytäkirjan SSC.14 artiklan ja pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevat SSCI.5, SSCI.6 ja SSCI.13–SSCI.18 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 8 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevällä erityiskomitealla, jäljempänä ’erityiskomitea’, on valtuudet antaa suosituksia kaikista asioista, joissa sopimuksessa niin määrätään, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 10 artiklassa määrätyin edellytyksin.

(2) Pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevan SSCI.74 artiklan nojalla erityiskomitea voi antaa lisäohjeita pöytäkirjan ja sen liitteen SSC-7 täytäntöönpanosta.

(3) Pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdassa määrätään poikkeuksesta SSC.10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa vahvistettuun yleiseen sääntöön, ja sillä pyritään erityisesti välttämään työntekijöiden, työnantajien ja sosiaaliturvalaitosten hallinnolliset ongelmat, joita aiheutuisi SSC.10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa vahvistetun yleisen säännön soveltamisesta silloin, kun kyseessä on työskentely lyhytaikaisesti muussa valtiossa kuin siinä, jossa työntekijän lähettävällä yrityksellä on kotipaikka tai jonne se on sijoittautunut tai jossa itsenäinen ammatinharjoittaja harjoittaa tavanomaisesti toimintaansa.

(4) Tältä osin ensimmäinen ratkaiseva edellytys pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamiselle on, että työnantajan ja sen palkkaaman työntekijän välillä on kiinteä yhteys.

(5) Työntekijän suojelu ja oikeusturva, johon työntekijä ja hänet vakuuttanut laitos ovat oikeutettuja, edellyttävät täyttä takuuta siitä, että työntekijän ja työnantajan välinen kiinteä yhteys säilyy koko sen ajan, kun tilapäistä työtä toisessa valtiossa tehdään (tilapäisen siirron ajan).

(6) Toinen ehdoton edellytys pöytäkirjan 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamiselle on, että työnantajalla on siteitä sijoittautumisvaltioonsa. Sen vuoksi mahdollisuus siirtää työntekijä tilapäisesti toiseen valtioon olisi rajoitettava koskemaan vain yrityksiä, jotka harjoittavat toimintaansa tavanomaisesti sen valtion alueella, jonka lainsäädännön alaisena tilapäisesti siirretty työntekijä pysyy; tästä syystä edellä olevia määräyksiä sovelletaan vain yrityksiin, jotka harjoittavat tavanomaisesti merkittävää toimintaa sijoittautumisvaltionsa alueella.

([1]) EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10.

(7) Palkattujen työntekijöiden sekä itsenäisten ammatinharjoittajien osalta olisi ilmoitettava ohjeelliset ajanjaksot, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kunkin tapauksen arvioimista erikseen.

(8) Takuita kiinteän yhteyden säilymisestä ei ole, jos tilapäisesti siirretty työntekijä siirretään kolmannen yrityksen käyttöön.

(9) Tilapäisen siirron aikana on tarpeen voida valvoa kaikin tavoin erityisesti sosiaaliturvamaksujen suorittamista ja kiinteän yhteyden säilymistä, jotta voidaan välttää edellä mainittujen säännösten vastainen menettely ja varmistaa riittävä tiedottaminen hallinnollisille elimille, työnantajille ja työntekijöille.

(10) Työntekijöille ja työnantajille olisi tiedotettava asianmukaisesti edellytyksistä, jotka on täytettävä, jotta tilapäisesti siirretty työntekijä pysyy kotivaltion lainsäädännön alaisena.

(11) Pöytäkirjan SSC.59 artiklan 5 kohdassa esitetystä vastavuoroisesta tiedotus- ja yhteistyövelvoitteesta johtuu toimivaltaisille laitoksille erinäisiä velvoitteita, jotka koskevat pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1) Pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan työntekijään, joka kuuluu jonkin valtion lainsäädännön alaisuuteen (lähettäjävaltio) koska harjoittaa palkallista toimintaa jonkin työnantajan palveluksessa ja jonka kyseinen työnantaja lähettää toiseen valtioon (työskentelyvaltio) työn suorittamiseksi kyseisen työnantajan lukuun.

Työtä olisi pidettävä lähettäjävaltion työnantajan lukuun suoritettuna, mikäli vahvistetaan, että työ suoritetaan kyseiselle työnantajalle ja että työntekijän ja hänet toiseen valtioon työhön lähettäneen työnantajan välillä on kiinteä yhteys.

Sen määrittämiseksi, onko tällainen kiinteä yhteys edelleen olemassa ja kuuluuko työntekijä siten edelleen hänet lähettäneen työnantajan määräysvaltaan, olisi otettava huomioon joukko asioita, kuten vastuu työhön ottamisesta, työsopimuksesta, palkkauksesta (rajoittamatta mahdollisia lähettäjävaltion työnantajan ja työskentelyvaltiossa olevan yrityksen sopimuksia työntekijöille maksettavasta palkasta) ja erottamisesta sekä valta määrätä työn luonteesta.

Pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevan SSCI.13 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi voidaan pitää ohjeellisena, että kuuluminen vähintään kuukauden ajan sen valtion lainsäädännön alaisuuteen, johon työnantaja on sijoittautunut, täyttää vaatimuksen, johon viitataan ilmaisulla ”juuri ennen työskentelyn aloittamista”. Tapaukset, joissa on kyse lyhyemmästä ajasta, on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon kaikki muut asiaan liittyvät tekijät.

Jotta tarvittaessa tai epäselvässä tilanteessa voitaisiin määrittää, harjoittaako työnantaja tavanomaisesti merkittävää toimintaa sijoittautumisvaltionsa alueella, kyseisen valtion toimivaltaisen laitoksen on tutkittava kyseisen työnantajan harjoittama toiminta kaikilla arviointiperusteilla, jotka ovat tyypillisiä työnantajan harjoittamalle toiminnalle. Tällaisia arviointiperusteita ovat muun muassa yrityksen rekisteröity kotipaikka ja hallinnollinen keskus, sijoittautumisvaltiossa ja kyseisessä toisessa valtiossa työskentelevän hallintohenkilöstön määrä, lähetettyjen työntekijöiden palvelukseenottopaikka ja asiakkaiden kanssa tehtyjen sopimusten yleisin tekopaikka, lainsäädäntö, jota sovelletaan yrityksen yhtäältä työntekijöidensä kanssa ja toisaalta sen asiakkaidensa kanssa tekemiin sopimuksiin, kussakin asianomaisessa valtiossa riittävän tyypillisenä ajanjaksona toteutunut liikevaihto sekä kotivaltiossa täytettyjen sopimusten lukumäärä. Luettelo ei ole tyhjentävä, koska arviointiperusteet on mukautettava erikseen kuhunkin tapaukseen ja on otettava huomioon yrityksen sijoittautumisvaltiossaan harjoittaman toiminnan luonne.

2) a) ’Rajat ylittävä etätyö’ on työtä, jota voidaan tehdä mistä tahansa paikasta käsin ja jota voitaisiin tehdä työnantajan toimitiloissa tai yrityksen toimipaikassa ja

— jota tehdään muussa valtiossa tai muissa valtioissa kuin siinä, jossa työnantajan toimitilat tai toimipaikka sijaitsevat ja

— joka perustuu tietotekniikkaan, jonka avulla voidaan pysyä yhteydessä työnantajan tai yrityksen työympäristöön sekä sidosryhmiin/asiakkaisiin työnantajan tai itsenäisten ammatinharjoittajien tapauksessa asiakkaiden työntekijälle osoittamien tehtävien suorittamiseksi.

b) Pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa olevaa ilmaisua ”jonka tämä työnantaja lähettää” olisi sovellettava myös työntekijöihin, joilla on työnantajansa virallinen tai epävirallinen suostumus tehdä 100 prosenttia työajastaan työnantajansa lukuun tilapäisesti rajat ylittävää etätyötä, joka on satunnaista eikä kuulu tavanomaiseen työskentelytapaan. Tällaisissa tilanteissa olisi täytettävä muut tilapäistä siirtoa koskevat edellytykset, joista määrätään pöytäkirjan SSC.11 artiklassa ja pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevassa SSCI.13 artiklassa.

3) Pöytäkirjan liitteessä SSC-7 olevan SSCI.13 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi vaatimusten täyttymistä arvioidaan henkilön sijoittautumisvaltion osalta muun muassa sen perusteella, onko hänellä käytössään toimistotilaa, maksaako hän veroja, onko hänellä ammattikortti ja arvonlisäverotunniste tai onko hän jäsenenä kauppakamarissa tai ammattialan järjestöissä. Ohjeellisesti voidaan katsoa, että toiminnan harjoittaminen vähintään kahden kuukauden ajan täyttää vaatimuksen, johon viitataan sanoilla ”jonkin aikaa ennen ajankohtaa, jona hän haluaa käyttää edukseen mainitun artiklan säännöksiä”. Tapaukset, joissa on kyse lyhyemmästä ajasta, on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon kaikki muut asiaan liittyvät tekijät.

4) a) Tämän suosituksen 1 kohdan mukaisesti pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan edelleen tilapäisesti siirrettyyn työntekijään, mikäli työntekijä, jonka lähettäjävaltion yritys on lähettänyt työhön työskentelyvaltion yritykseen, työskentelee samassa työskentelyvaltiossa myös yhdessä tai useammassa muussa yrityksessä, niin kauan kuin hän jatkaa työtään hänet lähettäneen yrityksen lukuun. Tämä voi olla tilanne erityisesti silloin, jos yritys on lähettänyt työntekijän toiseen valtioon, jotta hän työskentelisi siellä peräkkäin tai samanaikaisesti kahdessa tai useammassa yrityksessä, jotka sijaitsevat samassa valtiossa. Olennainen ja ratkaiseva seikka on, että työtä tehdään edelleen lähettävän yrityksen lukuun.

Jos työntekijä on tilapäisesti siirrettynä eri valtioihin ja nämä siirrot seuraavat toisiaan välittömästi, tämän pitäisi kussakin tapauksessa johtaa SSC-pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun uuteen tilapäiseen siirtoon.

b) Jos tilapäisesti siirretyn työntekijän toiminta työskentelyvaltion yrityksessä keskeytyy lyhytaikaisesti syystä riippumatta (esimerkiksi loman, sairauden tai lähettävässä yrityksessä annettavan koulutuksen vuoksi), tätä ei pitäisi pitää pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuna tilapäisen siirron keskeytymisenä.

c) Kun työntekijän tilapäinen siirto päättyy, häntä ei saa lähettää samaan valtioon ja samaan yritykseen ainakaan kahteen kuukauteen edellisen tilapäisen siirron päättymisestä. Tästä periaatteesta voidaan kuitenkin poiketa erityisolosuhteissa.

5) Pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta tai sen soveltaminen keskeytetään erityisesti,

a) jos yritys, johon työntekijä on lähetetty, siirtää työntekijän toisen yrityksen käyttöön siinä valtiossa, jossa yritys sijaitsee;

b) jos toiseen valtioon lähetetty työntekijä siirretään toisessa valtiossa sijaitsevan toisen yrityksen käyttöön;

c) jos työntekijä on palkattu yhdessä valtiossa, jotta toisessa valtiossa sijaitseva yritys lähettäisi hänet kolmannessa valtiossa sijaitsevaan yritykseen.

6) a) Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön alaisena kyseinen henkilö pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti pysyy tässä suosituksessa tarkoitetuissa tapauksissa, olisi tiedotettava asianmukaisesti kyseiselle työnantajalle ja työntekijälle edellytyksistä, joilla tilapäisesti siirretty työntekijä voi pysyä kyseisen valtion lainsäädännön alaisena. Työnantajalle olisi näin ollen ilmoitettava, että koko tilapäisen siirron ajan voidaan tehdä tarkastuksia sen varmistamiseksi, ettei siirto ole vielä päättynyt. Tarkastukset voivat kohdistua erityisesti sosiaaliturvamaksujen suorittamiseen ja kiinteän yhteyden säilymiseen.

Sijoittautumisvaltion, jonka lainsäädännön alaisena itsenäinen ammatinharjoittaja pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti pysyy, toimivaltaisen laitoksen olisi tiedotettava itsenäiselle ammatinharjoittajalle asianmukaisesti edellytyksistä, joilla tämä voi pysyä kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisena. Asianomaiselle henkilölle olisi sen vuoksi ilmoitettava, että koko sen ajan, jona hän harjoittaa tilapäistä ammatillista toimintaa työskentelyvaltiossa, voidaan tehdä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että kyseisen toiminnan edellytykset ovat entisellään. Tällaiset tarkastukset voivat kohdistua etenkin sosiaaliturvamaksujen suorittamiseen ja sellaisten perusrakenteiden ylläpitoon, jotka ovat tarpeen, jotta asianomainen henkilö voisi jatkaa toimintaansa sijoittautumisvaltiossaan.

b) Lisäksi tilapäisesti siirretyn työntekijän ja hänen työnantajansa olisi ilmoitettava kotivaltion toimivaltaiselle laitokselle kaikista tilapäisen siirron aikana tapahtuvista muutoksista, erityisesti

— jos haettua tilapäistä siirtoa ei lopulta toteuteta,

— jos toiminta keskeytyy muussa kuin tämän suosituksen 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa,

— jos työnantaja on lähettänyt tilapäisesti siirretyn työntekijän johonkin toiseen yritykseen kotivaltiossa, erityisesti yritysfuusion tai yrityksen siirron yhteydessä.

c) Kotivaltion toimivaltaisen laitoksen olisi ilmoitettava työskentelyvaltion laitokselle tarvittaessa sen pyynnöstä tämän suosituksen 6 kohdan b alakohdassa mainitut tiedot.

d) Lähettäjävaltion ja työskentelyvaltion toimivaltaisten laitosten olisi toimittava yhteistyössä edellä mainittujen tarkastusten suorittamiseksi sekä silloin, kun ei ole selvää, sovelletaanko pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohtaa.

7) Toimivaltaisten laitosten olisi arvioitava ja seurattava pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita. Erityisesti samoissa tai samankaltaisissa tilanteissa olisi sovellettava johdonmukaisesti ja yhtäpitävästi perusteita, joilla arvioidaan, harjoittaako työnantaja tavanomaisesti toimintaansa tietyn valtion alueella, onko yrityksen ja työntekijän välillä kiinteä yhteys tai pitääkö itsenäinen ammatinharjoittaja yllä perusrakenteita, joita hänen toimintansa jatkaminen tietyssä valtiossa edellyttää.

8) Erityiskomitean olisi tuettava valtioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä pöytäkirjan SSC.11 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa varten sekä tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa määritettäessä ja luokiteltaessa yritysten ja työntekijöiden tilanteiden arvioimiseen käytettäviä perusteita ja käyttöön otettujen valvontatoimenpiteiden yhteydessä. Tätä varten erityiskomitea voi laatia vaiheittain hallintoviranomaisten, yritysten ja työntekijöiden käyttöön lisäohjeita, jossa käsitellään tilapäisesti siirrettyjä työntekijöitä ja itsenäisten ammatinharjoittajien sivutoimintaa sijoittautumisvaltion ulkopuolella.

Tehty Brysselissä 5 päivänä kesäkuuta 2024.

Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean puolesta

Puheenjohtajat

Jordi CURELL GOTOR

Ronan O'CONNOR